

Albérló kerestetik

Suhajdánának nagyon szép lakása volt, utcára néző hatalmas ikerablakkal, azonkívül az udvar felől külön két kis szobára lehetett bejárni a konyhán keresztül. Mondták is a szomszédok: — Suhajdáné asszony, maga nagy boltot csinálhatna. A mai világban kapós a kiadó szoba. Pláne az ilyen tiszta szoba. Magának is jól jönne az özevgyi nyugdíj mellé havonta az a négy-ötszáz forint, amit az albérlőtől kapna. Suhajdáné nem először forgatta fejében ezt a gondolatot, ami most végre tette érlelődött benne. Az utcai ikerablakba kiragasztott egy nagy pakkondekli papírt, s ráírta ákom-bákom betűkkel, amolyan reszkető özevgyi írással: „Albérlőt felveszek!” Még aznap délelőtt bekopogott a Magyar Hirdetőbe is, ahol heti öt forint erejéig hirdetőtáblára

— Nézze, szomszédasszony. Attól félek, a fiatal albérlónek nem fog megfelelni a szoba.
— Mért ne? — racsított Suhajdáné. — Rendes, tiszta...
— De a bútorok... igen régiek. Nézze Suhajdáné, volna egy ötletem. Kölcson adom az Erzsike kislányomat. Tudja, az ilyen fiatal emberek mindjárt könnyebben akadnak horogra, ha szép lányt látnak a háznál. És talán Erzsike is szerencsét csinál. Nem első eset, hogy valaki első látásra megbolondul. Aztán a végén elveszi.
— Rendben van — válaszolt Suhajdáné, de már ekkor azt is látta, hogy a kis Erzsike ott vigyorog az ajtóban, kezében nagy tállal, amely tele tyúkhúslevesel, s fordul mindjárt át a szomszédba egy másik fogásért.
— Mert ugye, a fiatalembert

csak az utcán láttam néhányszor. De persze rám se nézett.
Tubákné majd megsült az örömtől:

— No lám, milyen romantikus. Nagyon örülök. Foglaljon helyet, közvetlenül a kislányom mellett.
— Óh, bocsánatot kérek, de én igazán...

— Megharagszom, ha nem ül le. Suhajda néni máris úgy tekint magát, mintha a családba tartozna.

— Igazán megtisztelő. — És Suhajda néni mosolygott. — Bár a szobát sem, a konyhát sem néztem még meg.

— Ráér! — mondta megnyugtatóan újra Tubákné, majd hoztatta. — Ebéd után is megnézheti. Késve ebédelünk, de direkt magát vártuk. Három óra is elmúlt már.

— Engem vártak? Igazán nem tudom, mivel érdemltem ki.

— Ne szerénykedjen. Egy jövődombeli albérlónek ennyi kijár.

— Tessék? — kérdezte megütözve Koltai.

— Reméljük, a szoba megfelel magának.

— De bocsánatot kérek — dagdoga a fiatal ember —, nekem főbérleti lakásom van, öt éve lakom a feleségemmel...

Erzsike elsápadt, Tubákné tele torokkal ordított:

— Hát akkor mit keres itt?

— Bocsánat, de eddig nem engedtek szőhöz jutni. Mindjárt az asztalhoz ültettek.

— Mert azt mondta, a szobát akarja megnézni.

— Nemcsak a szobát, hanem a konyhát is. Mert a konyhában van ugyan a bejelentett hiba, de át akarom kutatni a szobánál is a gázvezetékét.

Tubákné pulykaként felpattant:

— És azért, hogy maga a Suhajdáné gázvezetékét nézegesse, azért az én ebédemet eszegeti?

De már ekkor az eddig szótlan özevgyasszony, Suhajdáné is felpattant csipőre tett kézzel:

— Az Isten küldte magát, fiam. Soha még ilyen hamar nem jött ki szerelő az én lakásomra. Egészségére a Tubákné főztjét.

Tubákné a lányával kifordult az ajtón. A fiatal ember elővette táskáját, s a benne levő munkásruhát magára húzta. Mielőtt azonban munkához látott volna, Suhajdáné az asztalon heverő süteménves tárla mutatott:

— Ezt meg itthagyták. Vegyen, lelkelem még ebből a buktából is. Magának hozták, ne szégyellje. Úgyv. hármat is. No, még. Én meg majd kiadom a szobát valakinek. Csak a gáz legyen jó, édes fiam.

DÉNES GEZA

Mézesbábok, bábdúcok

A múzeum kincseiből

Az egykori országos és kirakodóvárosoknak nélkülözhetetlen bútordarabjai voltak a mézesbábok. Termékeiket vándorló kocsijukon hordták vásárról vásárra, búcsúról búcsúra. Szeged környékén nem jellemző ez a mesterség annyira, mint Debrecenben, Aradon, vagy éppen Komáromban. A mézeskalácsos és a törökmézes szegedi képviselői századunk 30-as éveiben hallattak magukról hírt érdemben. Makkon napjainkban is él egy bábos — Züber József —, aki ma is úgy dolgozik és vándorol az országban, mint apja, nagyapja tette. Onnan került a szegedi múzeumba tíz mézesbábdúc 1906-ban Körösi Antaltól, mely tételért akkoriban hat koronát fizettünk. Dúcgyűjteményük nagy részét a szegedi zsidópiacról hozták be, de leltárkönyvünk szűkszavúságából nem tudjuk, hogy ki mennyiért vette, ki készítette és hogy hol használták. Föltehető, hogy ezeket, az egyenként remekműnek is beillő dúcokat faragó mesteremberektől vásárolták megrendelés után. De minden bizonnyal nem egyet maga a bábos faragott, hiszen az is hozzátartozott a szakmához. Néhányunk a hátlapján két betűből álló monogram is található. Ebből csak sejtjük, hogy a készítő vagy a használó — bábos — nevének kezdőbetűi lehettek. Az aradi dúcgyűjtes 1913. II. 18-án került a Palotába Barthel K. bábobtól. Ezek mindegyike kiválóan konzervált állapotban van. A dúcgyűjtemény mindegyike homorú faragású, amelyeknek pozitív mását — a mézeskalácsformát — a mester /ecsetfestéssel díszítette. Formájukat, méretüket, díszes faragásukat tekintve igen változatosak.

A dúcnak legalkalmasabb anyag a diófa. Faragása ugyan nehéz, de időállósága, kezelése előnyös. A forma- és díszítésvilág gazdagsága a készítő keze munkáját, ötletességét dicséri. A legkedveltebbnek tudott szivalakok, az egyes és a páros pólyásbabák, a lovaskatona és a kard tucat-számra található itt. Természetesen mind egyedi darab, amelyek között megkülönböztetett figyelmet érdemel a *Menekülés Egyiptomból* és a *Napóleont ábrázoló dúc*. Ezek országosan is a ritkaságok közé tartoznak.

Általánosabb formák a *kard*, a *mordály*, a *pisztoly*, a *kesztyű* és a *bohóc* mellett a *virágkosár* és a *szőlőfürt*. Az állatábrázoló formák között találunk *húsvéti nyulat*, *lovat*, *galambot*, *tyúkot* és *oroszlánt címerrel*. A nagyobb méretű dúcoknak csak az egyik felébe faragtak, de a kisebbek-

T. Czifrok Nagy Aniko felv.

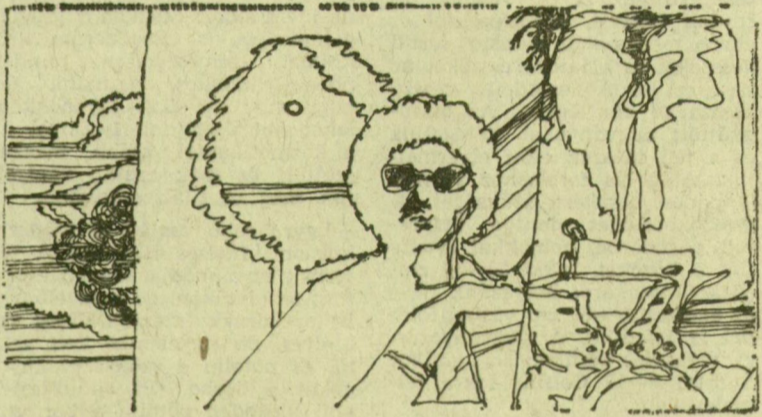
Dúcok és kalácsok

nek — amelyek lényegesen vastagabbra is készültek — mindkét felébe került forma. Az ilyen párosok egyik oldalára pl. *bohóc*, a másikra egy császári *lovas*, megint másik dúcra éppen a *Mária-kép* és a *máltai kereszt* került. Múzeumunk mézesbábdúc anyaga igen gazdag, noha egyike-másikának az „Állapota” rovatában az „Igen szüette” bejegyzés található. Allagmegővásuk folyamatos.

A fősorolt formamotívumok csak kevés hányadát adják a gazdag díszítésvilágnak, amelyben az egykori bábosok mozogtak. Termékeiket szívesen vásárolta a vásári kíváncsiskodó. A legenyek a lányoknak szívet, pólyásbabát, a lányok egymásnak virágkosarat, rózsafüzért, papucst vettek, a gyerekek a szülőktől babát, pisztolyt, csizmát, mordályt, lovas huszárt kaptak. Kár, hogy ez a mesterség is kihalóban van éppúgy, mint a többi vásári kőbormesterség.

A mai mézeskalácsosok sima dúcokkal készített termékeiket cukorceruzával díszítik, papíran gyalkát, babafejet ragasztanak rá. Itt az egyszerűség a szegény-séget jelenti. Némelyek a szívbe a tükröt helyére ismert táncdalénekes, filmsztár, netán sportoló fényképrepróját ragasztják. Így kelendőbb. Erdemesebb lenne a még működő mestereknek a múzeumok dúcait felkutatni, vagy megbízással lemásoltatni, amelyekkel aztán készíthetnének olyan katonát, babát, lovat, szívet és egyebet, ami torzításmentesen a maga színvonalas gyönyörűségével vonzaná a vevőt, s egyben közelebb hozná a mézesbábkészítés eredetibb, tisztább forrásához.

IFJ. LELE JÓZSEF

CSONKA JÁNOS RAJZA

helyezték ezt az emberséges szöveget: „Albérlőt felveszek. Gádor u. 14. Suhajdáné.” Hazafelé útjában még benézett a gázszereplőkhöz, hogy a konyhában a kivezető gázcsövet javítsák ki. — De mihamarább, lelkeim, mert veszélyes és magukra aprítom a felelősséget, ha valami baj adódna. — Ezt annál is inkább beszéde végére rakta, mert jól ismerte a szerelőket, az újságok is rengeteget cikkeztek róluk, s ha nem sürgősre kéri, akkor is egy hónapig is lesheti, hogy egy becsületes szerelő betegye hozzá a lábát.

Három nap múlva, vasárnap éppen a piacról tért haza, amikor a szomszédasszony örömmel hozta a hírt: egy elegáns fiatal ember jött megnézni a szobát. Finom, intelligens fiatal ember. Azt mondta, délután visszajön.

Tubákné, a másik szomszédasszony így fordult Suhajdánéhoz:

meg is kínáljuk valamivel? — mosolygott Tubákné szomszédasszony.

Délutánra elhelyezkedtek a szobában, vártak. Egészen addig, amíg nem kopogtattak. Az ajtón elegáns fiatal ember dugta be a fejét, majd a biztatásra beljebb lépett:

— Suhajda néni keresem.
— Csak tessék beljebb kerülni! — ugrott fel helyéről Tubákné.

— Bocsánat, ha rosszkor, éppen ebédidőben jöttem...
— Semmi, semmi. De... kihez is van szerencsénk?

A fiatal ember meghajolt:
— Elnézést kérek, Koltai János vagyok. A kátéészenben vagyok alkalmazásban. — Erzsikével is kezét fogott, egészen barátságosan. — Úgy érzem, magát már ismerem. Óh, ne értsen félre,

